

Tárgy: Szakmai beszámoló a 204108/01579
azonosító számú pályázathoz

Hív. szám:

Iktatószám: 18/122-15/2019.

Szakmai beszámoló a 204108/01579 azonosító számú pályázathoz
„Diktatúrából demokrácia. Magyarország a rendszerváltás évtizedében”
című konferencia megrendezése

A konferencia megvalósításának eredményessége:

A Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára 2019. évi konferenciájára az esztergomi Városháza nagytermében került sor, 2019. november 7-én.

Első előadónak Prof. Dr. Rainer M. János egyetemi tanár (Eszterházy Károly Egyetem, Eger) **A rendszerváltás jelentései** címmel tartott előadásában a 30 évvel ezelőtt Magyarországon, illetve Kelet-Európában lezajlott rendszerváltó folyamatok különféle szemszögű értékeléseit, elemzéseit mutatta be. Ezek az elemzések az optimista verziótól az egészen pesszimiztikus felfogásig terjednek. A (nem politikai értelemben vett) „liberális” elemzők a változásokat alapvetőnek, lényegesnek tartották, míg az „antiliberális” és „posztliberális” elemzések szerint nem ment végbe igazi, mélyreható váltás.

Dr. Wencz Balázs főlevéltáros, igazgató (MNL KEM Levéltára, Esztergom) **Az MSZMP és az SED pártközi kapcsolatai az 1980-as években** című előadásában a magyar és a keletnémet állampárt viszonyát, a viszony változását és annak okait elemezte. A két párt kapcsolata az 1960-es évektől egészen az 1980-as évek végéig kitűnő volt, és ebből következően igen sokrétű kapcsolat állt fenn a két ország között. Az 1980-as évek végén az egyre erősödő kelet-európai reformfolyamatok során viszont eltávolodott egymástól az MSZMP és az SED irányvonala.

Dr. Soós Viktor Attila történész (Nemzeti Emlékezet Bizottsága) **Egyházak felügyelete diktatúrában és demokráciában** címmel tartotta meg előadását. Bemutatta az Állami Egyházügyi Hivatal megalakulásának történetét, a megyei tanácsok apparátusában működő egyházügyi előadók (tanácsosok) tevékenységét.

Dr. habil. Tóth Imre igazgató (Soproni Múzeum) **A diplomácia megoldási kísérletei az 1989-es keletnémet menekültkérdés kezelésében** című előadásában ismertette azt, hogy 1989 nyarán már egyre nagyobb számban keresték fel a keletnémet állampolgárok a budapesti NSZK-követséget azért, hogy segítséget kapjanak a nyugatnémet államba történő áttelepüléshez. Az

Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára

Cím: 2500 Esztergom, Vörösmarty u. 7.
Levelezési cím: 2501 Esztergom, Pf.: 51.
Telefon: +33-500-405
E-mail: keml@mnl.gov.hu

előadó kitért a megoldási kísérletek felvázolására és a Páneurópai pikniken történtek ismertetésére is.

Dr. Krahulcsán Zsolt tudományos kutató (Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára)

A politikai rendőrség a rendszerváltás küszöbén. Szervezeti felépítés, működési anomáliák, pártirányítás (1985–1989) címmel tartott előadást. Bemutatta a szervezet többlépcsős MSZMP-felügyeletét. Utalva egyes „kényes” ügyekre, botrányokra, részletesen elemezte a „testület” „légüres térbe” kerülését, tagjainak dilemmáit, a „professzionális szerveződés fel való” továbblépés módjait. Az előadó ismertette a megyei, ezen belül pedig a Komárom megyei állambiztonsági szervek munkáját is.

Dr. Marek Viktor történész **Kudarca ítéve. A Dorogi Szénbányák Vállalat története a Kádár-korszak utolsó évtizedében** címmel a pártállami Magyarország egyik fontos bányavállalata történetének „végjátékát” mutatta be. Utalt a terület kedvezőtlen geológiai tulajdonságaira (vízveszély), a csolnoki, sárisápi, tokodi bányüzemek bezárására. Részletesen bemutatta a vállalat „túlélését” szolgáló, Keszthely határában lévő lencsehegyi üzemek történetét, az ottani problémákat (metánrobbanás).

Karsai-Nagy Zoltán PhD-hallgató **Bírják a terhelést és szorgalmasak, avagy lötyögés a semmibe** címmel a Magyar Ifjúság (a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség központi lapja) 1980. október 24-i számában Jakab József tollából megjelent, az Újpesti Dózsa „kimagasló” edzőmunkáját bemutató cikkét és az arra való reakciókat ismertette.

A konferencia megrendezését a Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága **420.000 Ft** összegű, vissza nem térítendő pénzforrással támogatta, amely összeget a támogatott fél az általa 2019. november 7-én megrendezésre került, **204108/01579** azonosító szám alatt nyilvántartásba vett pályázati cél megvalósítására, azaz fent megnevezett konferencia megrendezésére használt fel, a támogatási szerződésben foglaltak betartásával.

A támogatási szerződés 10. pontjában meghatározott PR rendelkezések szerint jártunk el, lásd meghívó, az alábbi linken mellékelve:

http://mnl.gov.hu/mnl/keml/hirek/konferencia_diktaturabol_demokracia

A támogatási szerződés 17. pontjának rendelkezéseit betartva a támogatás összegét az alább feltüntetett jogcímekre fordítottuk:

- előadói tiszteletdíj és járulékai: 281.993 Ft
- csoportos étkeztetés: 138.000 Ft

A támogatási szerződés 17.) c. pontjában foglalt kötelezettségeinket teljesítve, a rendezvényünkről készített részletes szöveges ismertetőt és képdokumentációt a Magyar Nemzeti Levéltár

Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára

Cím: 2500 Esztergom, Vörösmarty u. 7.
Levelezési cím: 2501 Esztergom, Pf.: 51.
Telefon: +33-500-405
E-mail: keml@mnl.gov.hu

honlapján (www.mnl.gov.hu) közzétettük és a szakmai beszámolóhoz az alábbi linken mellékeljük:

http://mnl.gov.hu/mnl/keml/hirek/diktaturabol_demokracia_konferencia_beszamolo

Sajtómegjelenések a rendezvényről:

<https://www.facebook.com/events/esztergomi-k%C3%B6z%C3%B6s-%C3%B6nkorm%C3%A1nyzati-hivatal/diktat%C3%BAr%C3%A1b%C3%9C-demokr%C3%A1cia-magyarorsz%C3%A1g-a/899179473800310/>

<https://neb.hu/hu/diktaturabol-demokracia-magyarorszag-a-rendszervaltas-evtizedeben-konferencia>

<http://www.rtve.hu/index.php/musorok/kommentar-nelkul/item/16263-diktaturabol-demokracia>

<https://www.facebook.com/MNLKEML/photos/a.1407212649307327/2974401725921737/?type=3&theater>

Esztergom, 2019. december 7.

Tisztelettel:

Dr. Wencz Balázs
Levéltár-igazgató

Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára

Cím: 2500 Esztergom, Vörösmarty u. 7.
Levelezési cím: 2501 Esztergom, Pf.: 51.
Telefon: +33-500-405
E-mail: keml@mnl.gov.hu

Képek a rendezvényről

